

บทความวิจัย (Research Article)

การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสองภาษา:
กรณีโรงเรียนสองภาษาสกลนคร

Effective Early Childhood Education Administrative Management of
Bilingual Schools: Sakon Nakhon Bilingual School

สุพรรณษา บุญอนงค์¹

Supansa Boonanong¹

นักศึกษาปริญญาเอก, ปร.ด. (การบริหารการศึกษา), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร¹

Doctoral's Student, Ph.D. (Educational Administration), Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University¹

Received: November 29, 2023 Revised: December 26, 2023, Accepted: December 26, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์สภาพในอดีต สภาพที่เป็นอยู่ และแนวทางการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสองภาษาสกลนคร 2) พัฒนาการบริหารจัดการเชิงบูรณาการตามแนวคิดแบบเอฟเอ็มและเอลมาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 3) เพื่อวัดผลการพัฒนาการบริหารจัดการตามวงจรการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทำให้ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนสองภาษาสกลนคร 3 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะการจัดการการเรียนรู้ของผู้ร่วมวิจัย ปฏิกริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้วิจัย 1 คน ผู้ร่วมวิจัย 12 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 21 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และตัวแทนผู้ปกครอง 18 ท่าน ผลการวิจัย พบว่า 1. โรงเรียนมีพัฒนาการจากสถานรับเลี้ยงเด็กมาเป็นโรงเรียนเอกชนในระบบขนาดกลางภายใน 5 ปี ทำให้เห็นได้ว่าโรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจจึงนำบุตรหลานมาเรียนเพิ่มเติม 2. ภายหลังการนำโครงการทั้งหมดไปปฏิบัติ ทำให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถแบ่งความรับผิดชอบและร่วมมือกันได้ดียิ่งขึ้น 3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนสองภาษาสกลนคร โดยพิจารณา 3 ด้าน 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้ร่วมวิจัยก่อนและหลังการดำเนินการวิจัยต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพดีขึ้น ร้อยละ 12.54 2) ด้านปฏิกริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนดีมาก ภายหลังการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงและผู้ร่วมวิจัยมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น

คำสำคัญ: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ, การศึกษาปฐมวัย, โรงเรียนสองภาษา

¹ Corresponding author, Tel. 0821203566, Email: amyboonan@gmail.com

Abstract

The study aims 1) to study and analyze the past, status quo and effective early childhood education management practices in Sakon Nakhon Bilingual School, 2) to develop integrated management based on the concepts of F.M. (Facility Management) and ELMA using participatory action research approach, and 3) to measure management effectiveness development consisted of 3 indicators: Teachers' learning management competencies, stakeholder reactions and early childhood learners learning behavior evaluation all of which using the principles of integration of the management concepts of F.M. and ELMA. The target groups for this research include: 1 researcher, 12 kindergarten teachers as co-researchers, 21 key informants, including three educational experts and 18 students' parents. The results were as follows: 1. After 5 years the school has evolved from a daycare center to a medium-sized private school. As a result, the school provides an appropriate, clean environment, facility management and fundamental facilities for early childhood education management. Parents' satisfaction is high resulting in their cooperation in all student activities. 2. F.M. and ELMA have been adopted and continuously integrated in order to enhance the quality of learners. After the implementation of the entire projects in 2 spirals. This allows participants to better divide responsibilities and collaborate. The co-researchers' performance were assessed at a great level. 3. The findings allow the co-researchers to create early childhood learning plans that can be used in learning classroom management and learners' assessment. Three aspects of effective management are the co-researchers' learning management capacity was increased 12.54%. Stakeholders' satisfaction of management effectiveness was excellent. Students' performances and development after the research was excellent compared to the Likert's 5 Rating Scale. The research achieved all 3 objectives.

Keywords: Effective Administrative Management, Early Childhood Education, Bilingual Schools

บทนำ

การจัดการศึกษาและการเรียนการสอนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมากในทุกสังคมและในทุกระดับการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาในรูปแบบของการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันทักษะที่ต้องการในศตวรรษที่ 21 นั้นได้ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และคงจะต้องมีการพัฒนาปรับระบบหรือรูปแบบกระบวนการต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องนั่นเอง หลายปัจจัยที่สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ คือ สภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคอยดูแลเอาใจใส่ มีผลกระทบทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือไม่ เช่น แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ เสียงสี สภาพเหล่านี้มีอิทธิพลต่อบุคลากรและผู้เรียนในสถานศึกษาตลอดเวลา ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องเข้าใจหลักการจัดการและปรับให้สภาพแวดล้อมสถานศึกษาเหมาะสม เพื่อเป็นเครื่องช่วยให้การจ

การศึกษาในทุกรูปแบบได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างดี ตามแนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อม (Facility Management: F.M.)

การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยมีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐและเอกชนทั่วไป รวมไปถึงในโรงเรียนสองภาษา ซึ่งเป็นระบบการเรียนการสอนที่มีมาตั้งแต่ปี 2540 โรงเรียนสองภาษา หมายถึง โรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษาของผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทที่ของความผสมผสานเป็นสากล โรงเรียนสองภาษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) English Program (EP) เป็นโรงเรียนสองภาษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้นภาษาไทย และสังคมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย 2) Mini English Program (MEP) เป็นโรงเรียนสองภาษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ไม่เกิน 50 % ของชั่วโมงสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ การบริหารจัดการอาคารสถานที่และการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 1) สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ 2) สภาพแวดล้อมทางด้านการบริหาร 3) สภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการ 4) สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนสองภาษาสกลนครจึงเห็นความจำเป็นว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสองภาษาสกลนครจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการบริหารจัดการอาคารสถานที่และการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสองภาษาสกลนคร 3 องค์ประกอบ คือ 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2) สภาพแวดล้อมทางด้านบรรยากาศในโรงเรียน 3) สภาพแวดล้อมทางด้านสิ่งสนับสนุนวิชาการ (อารียา สดาร์ตัน, 2556)

โรงเรียนสองภาษาสกลนคร เป็นโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรกในระดับเตรียมอนุบาล ตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม 2561 ชื่อโรงเรียนมอนเทสซอริสกลนคร ตั้งอยู่ใน ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร และในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 โรงเรียนได้รับการตอบรับจากชุมชนเป็นอย่างดีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงได้เปิดการเรียนการสอนเป็นระดับเตรียมอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 4 และมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 270 คนในปัจจุบัน โดยโรงเรียนสองภาษาสกลนครมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยครูชาวต่างชาติในทุกระดับชั้นเพื่อเป็นการปูพื้นฐานและเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาให้นักเรียน ทางโรงเรียนจึงได้จัดให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบเอลมา (ELMA) ในโรงเรียนสองภาษาสกลนครมากระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนโดยยึดองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ 1) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language: EFL) 2) การเรียนการสอนให้อ่านออกเขียนได้ (Literacy Learning) 3) การจัดการเรียนรู้แบบมอนเทสซอริ (Montessori) 4) การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning)

การบริหารจัดการโรงเรียน โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2560 เป็นหลัก และนำเอาแนวคิดแบบเอฟเอ็มและเอลมามาใช้เพื่อเป็นจุดเน้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน เป็นการพัฒนาการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ คำขวัญและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน อีกทั้งโรงเรียนอยู่ในช่วงขยายตัวด้านปริมาณ ดังนั้น ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จึงนำเอาหลักการบริหารงานปกติสู่การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) และมีเป้าหมายให้เกิดความ

เปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร ครูและนักเรียนให้สามารถบูรณาการการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบเอฟเอ็ม และเอลมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เนื่องจากกระบวนการวิจัยจะก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติ ที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Cause and Effect Model) ว่า ในการพัฒนานั้น มีปัจจัยผลักดัน (Force for Change) ไตที่สำคัญที่ผู้วิจัยเชื่อว่าส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งตามที่คาดหวัง และไม่คาดหวัง และในการพัฒนานั้นมีสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Resistance to Change) ที่สำคัญ อะไรบ้าง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้เอาชนะสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Overcome Obstacles) นั้นอย่างไร ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติ เฉพาะบริบทที่เป็นบทเรียนสำคัญเพื่อการวางแผนเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติให้มากขึ้นตามลักษณะของวงจรแบบเกลียวสว่านในสถานศึกษานั้น ๆ อีกต่อไป ในอนาคตที่ไม่สิ้นสุด แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถก็นำเอาประเด็นข้อคิดหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นเป็น ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ในสถานศึกษาอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือที่กำลังมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเดียวกันได้ (Coghlan & Brannick (2007); James, Milenkiewicz, & Bucknam (2008)

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพในอดีต สภาพที่เป็นอยู่ และแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสองภาษาสกลนคร
2. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเชิงบูรณาการตามแนวคิดแบบเอฟเอ็มและแบบเอลมาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อวัดผลการพัฒนาการบริหารจัดการตามวงจรการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนสองภาษาสกลนคร โดยพิจารณา 3 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะการจัดการ การเรียนรู้ของผู้ร่วมวิจัย ปฏิกริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ภายหลังการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนมีประสิทธิผลสูง และผู้ร่วมวิจัยมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Creswell (2008) ได้สรุปประเด็นหลักในเรื่องของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีความโดดเด่นไว้ 6 ประการคือ (1) เป็นกระบวนการทางสังคม (Social Process) ซึ่งนักวิจัยมีเจตนาที่จะค้นหาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับคนอื่น ๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะทำความเข้าใจว่าความสัมพันธ์กันในสังคมนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร และสามารถที่จะมีผลกระทบต่อคนแต่ละคนในสังคมนั้นได้อย่างไร (2) เป็นการสืบสวนสอบสวนที่เน้นการมีส่วนร่วม (Participatory) หมายความว่า แต่ละคนจะเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ตนทำ แล้วเสนอความรู้และความคิดเห็นไปสู่บุคคลอื่นรวมทั้งผลักดันให้เกิดการกระทำร่วมกัน (3) เป็นการวิจัยที่ใช้หลักของการปฏิบัติ (Practical) และใช้ความร่วมมือ (Collaborative) เพราะการวิจัยจะมีความสมบูรณ์ต้อง

เกิดจากการกระทำของผู้ที่เกี่ยวข้องมีการปฏิบัติ เพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนหรือสร้างความรู้ให้กับองค์การทางสังคม เพื่อลดความไม่สมเหตุสมผลความล้มเหลวและความไม่ยุติธรรมในการปฏิบัติหรือจากปฏิสัมพันธ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ (4) เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการปลดปล่อย (Emancipatory) นั่นคือ ในการดำเนินงานจะไม่มี การบีบบังคับโดยที่ทุกคนจะมีอิสระจากกฎเกณฑ์ที่ไม่มีเหตุผลและโครงสร้างที่ไม่ยุติธรรมซึ่งเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาตนเอง (5) เป้าหมายอีกอย่างหนึ่งของ PAR คือ เพื่อที่จะช่วยให้แต่ละบุคคลสามารถ ที่จะปลดปล่อยตนเองออกจากสภาพการที่ถูกบีบบังคับที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสื่อ (Media) ภาษา (Language) กระบวนการทำงาน (Work Procedures) และในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจที่มีอยู่ในบริบทของการศึกษา และ (6) เป็นเรื่องของ การทบทวนตนเอง (Recursive/ Reflective/ Dialectical) และจะเน้นที่การสร้างการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติที่เน้นเพราะลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะสามารถเกิดขึ้นซ้ำ ๆ กันได้อีกโดยการพิจารณาผลที่สะท้อนกลับและเหตุผลที่เหมาะสม เพราะเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติสำหรับการวิจัยครั้งนี้

แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสองภาษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสองภาษาสกลนครระดับปฐมวัยด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และใช้การบูรณาการแนวคิดแบบเอฟเอ็มและเอลม่าเป็นตัวสอดแทรก เพื่อให้เกิดประสิทธิผล 3 ด้าน คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านปฏิริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การบริหารจัดการเรียนรู้ หมายถึง การร่วมมือกันของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยในการวิเคราะห์บริบทโรงเรียน แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนไปปฏิบัติและตรวจสอบผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวงจรการวิจัยปฏิบัติการ
3. แนวคิดการบริหารจัดการแบบเอฟเอ็ม (F.M. : Facility Management) คือ การบริหารจัดการอาคารสถานที่ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ 2) สภาพแวดล้อมทางด้านบรรยากาศในโรงเรียน 3) สภาพแวดล้อมทางด้านสนับสนุนวิชาการ
4. การจัดการเรียนการสอนเอลม่า (ELMA) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนที่มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language: EFL) 2) การเรียนการสอนให้อ่านออกเขียนได้ (Literacy Learning) 3) การจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี (Montessori) 4) การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning)
5. การบูรณาการแนวคิดแบบเอฟเอ็มและเอลม่า หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติโดยการนำเอาแนวคิดทั้งสองแบบมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเตรียมความพร้อมและทักษะภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน การฝึกความพร้อมของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี และการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
6. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) หมายถึง กระบวนการวิจัยร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ร่วมวิจัยในโรงเรียนสองภาษาสกลนคร แบ่งเป็น 4 ขั้น 2 วงรอบ ดังนี้
ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นการศึกษาสภาพการดำเนินงานที่ผ่านมา การศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและแนวทางพัฒนาแล้ว การออกแบบเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการเชิงบูรณาการตามแนวคิดแบบเอฟเอ็มและเอลม่าเป็น

ตัวสอดแทรก โดยจัดทำเป็นโครงการในโรงเรียนสองภาษาสกลนคร

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นดำเนินการพัฒนาการบริหารจัดการตามโครงการที่ได้จัดขึ้นในขั้นที่ 1 โดยการแบ่งงานและความรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observation) เป็นขั้นตรวจสอบปฏิบัติร่วมกันตามขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจปรับปรุงการทำงาน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) เป็นขั้นการตัดสินใจร่วมกันของผู้ร่วมวิจัยที่จะปฏิบัติงานต่อเนื่องในวงจรที่ 2

7. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ความรู้ความสามารถ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วัดได้จากการประเมินตนเองก่อนและหลังการดำเนินการวิจัย

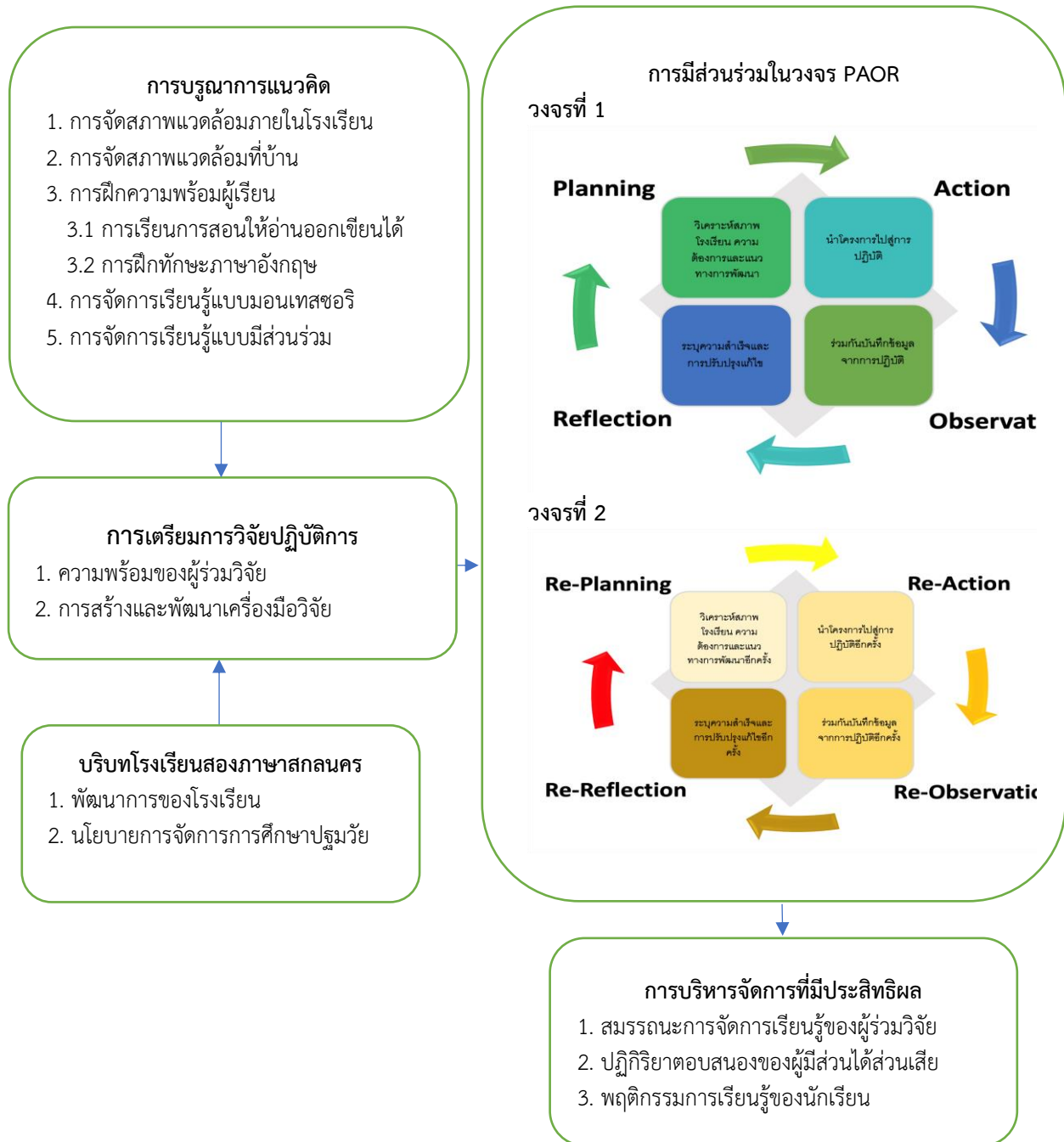
8. ปฏิกริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ความรู้สึกหรือความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการบริหารจัดการพัฒนาผู้เรียน วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัย หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมผู้เรียนปฐมวัยที่มีความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และทักษะภาษาอังกฤษตามวัยวัดได้จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในระดับอนุบาล

10. โรงเรียนสองภาษา คือ โรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษาของผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทที่ผสมผสานความเป็นสากล

11. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ครูผู้สอนที่เป็นผู้ร่วมวิจัย และตัวแทนผู้ปกครองของโรงเรียนสองภาษาสกลนคร

จากแนวคิดดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การบูรณาการแนวคิด ได้แก่ (1) การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน (2) การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน (3) การฝึกความพร้อมผู้เรียน คือ การเรียนการสอนให้อ่านออกเขียนได้ และการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ (4) การจัดการเรียนรู้แบบมอนเทสซอรี และ (5) การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่วนที่ 2 การเตรียมการวิจัยปฏิบัติการ ได้แก่ (1) ความพร้อมของผู้ร่วมวิจัย และ (2) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ส่วนที่ 3 บริบทโรงเรียนสองภาษาสกลนคร ได้แก่ (1) พัฒนาการของโรงเรียน และ (2) นโยบายการจัดการการศึกษาปฐมวัย ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในวงจร PAOR ได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) 2 วงรอบ และส่วนที่ 5 การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ (1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้ร่วมวิจัย (2) ปฏิกริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (3) พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังกรอบแนวคิดการวิจัยที่แสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เป็นการวิจัยในโรงเรียนและเป็นการแสวงหาความรู้ความจริงเชิงปฏิบัติ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วงจรการวิจัยปฏิบัติการของ Kemmis & McTaggart (1988) มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกต (Observation) และขั้นสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต (Dynamic Process) มีลักษณะเป็นเกลียวปฏิสัมพันธ์ที่มีการย้อนกลับและพัฒนาต่อไปในวงจรใหม่ (Back and Forth) แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การเตรียมการวิจัย

การวิจัยในระยะนี้เป็นเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับข้อมูลโรงเรียนเครื่องมือการเก็บข้อมูลก่อนปฏิบัติการ และความพร้อมของผู้ร่วมวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียน เป็นการศึกษเอกสารโรงเรียน การร่วมประชุมของผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือจัดเก็บข้อมูลคือแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลเพื่อให้ได้เอกสาร โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย เป็นการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ 3 ฉบับเพื่อใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 และก่อนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 ดังตารางแสดงรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 รายการเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการปฏิบัติการวิจัย

ลำดับที่	ชื่อเครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลาจัดเก็บ	ผลลัพธ์
ฉบับที่ 1	แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลโรงเรียน	1. เอกสารโรงเรียน 2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก	การเตรียมการวิจัย ขั้นที่ 1	- สภาพในอดีต - สภาพปัจจุบัน - ความต้องการ - แนวทางพัฒนา
ฉบับที่ 2	แบบฟอร์มบันทึกการประชุม	การประชุม ผู้เข้าร่วมการวิจัย แต่ละครั้ง	การเตรียมการวิจัย ในขั้นที่ 1 และการ ปฏิบัติการวิจัยแต่ละ ขั้น	-โครงการพัฒนา -การแบ่งงานเพื่อปฏิบัติ -การสังเกตและ -บันทึกการสะท้อนผล
ฉบับที่ 3	แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการพัฒนา	ผู้ร่วมวิจัย	-ก่อนการวิจัยระยะ ที่ 2 -สิ้นสุดการวิจัย	-สภาพก่อนการพัฒนา -สภาพหลังการพัฒนา -ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ระยะที่ 2 การปฏิบัติการวิจัย

1. พื้นที่วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย

โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสองภาษาสกลนคร จำนวน 12 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 21 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

1.2.2 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนระดับเตรียมอนุบาล, อนุบาล 1-3 และผู้ปกครอง

ในระยะที่ผ่านมา 4 ท่าน รวม 18 ท่าน

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

เป็นการสร้างและพัฒนาเครื่องมืออีก 3 ฉบับ ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2

ลำดับที่	ชื่อเครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลาจัดเก็บ	ผลลัพธ์
ฉบับที่ 4	แบบประเมิน ปฏิกิริยา ตอบสนองของ ผู้เกี่ยวข้อง	ผู้ร่วมวิจัยและ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	เมื่อสิ้นสุด โครงการ	ระดับปฏิกิริยาตอบสนอง ที่พึงประสงค์
ฉบับที่ 5	แบบประเมิน ทักษะการ ปฏิบัติงาน	ผู้ร่วมวิจัย	- ภายหลังการ จัดทำแผน จัดการเรียนรู้ห้อง ละ 3 แผน - ผลการจัดทำ คู่มือผู้ปกครอง	ผลการปฏิบัติงานของผู้ ร่วมวิจัย เมื่อสิ้นสุดวงจรที่ 1
ฉบับที่ 6	แบบสังเกต พฤติกรรมผู้เรียน รายบุคคล	ผู้ร่วมวิจัย	เมื่อครบวงจรการ วิจัย	ระดับพฤติกรรมที่พึง ประสงค์ของผู้เรียน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลทั้ง 3 ฉบับ ใช้แนวคิดการประเมินแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร โดยสรุปได้ว่า ผลคะแนนทั้ง 5 ท่าน ได้ 4 คะแนน = 0.8 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้

3. การรวบรวมข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลเป็นความร่วมมือกันของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยตลอดระยะการดำเนินงานวิจัย โดยใช้เครื่องมือทั้งหมด 6 ฉบับ ตามตาราง 1 และตาราง 2 และครอบคลุมตามความมุ่งหมายของการวิจัยก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ในข้อต่อไป

4. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยสรุปได้ตามตารางต่อไป

ตารางที่ 3 สรุป เครื่องมือ ลักษณะข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำไปใช้

ชื่อเครื่องมือ	ลักษณะข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล	การนำไปใช้	การวิเคราะห์
ฉบับที่ 1 แบบฟอร์ม การบันทึกข้อมูล โรงเรียน	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์	บันทึกสภาพในอดีต สภาพที่เป็นอยู่ ความต้องการและ แนวทางการพัฒนา	ความเรียง/เล่าเรื่อง

ตารางที่ 3 สรุป เครื่องมือ ลักษณะข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำไปใช้

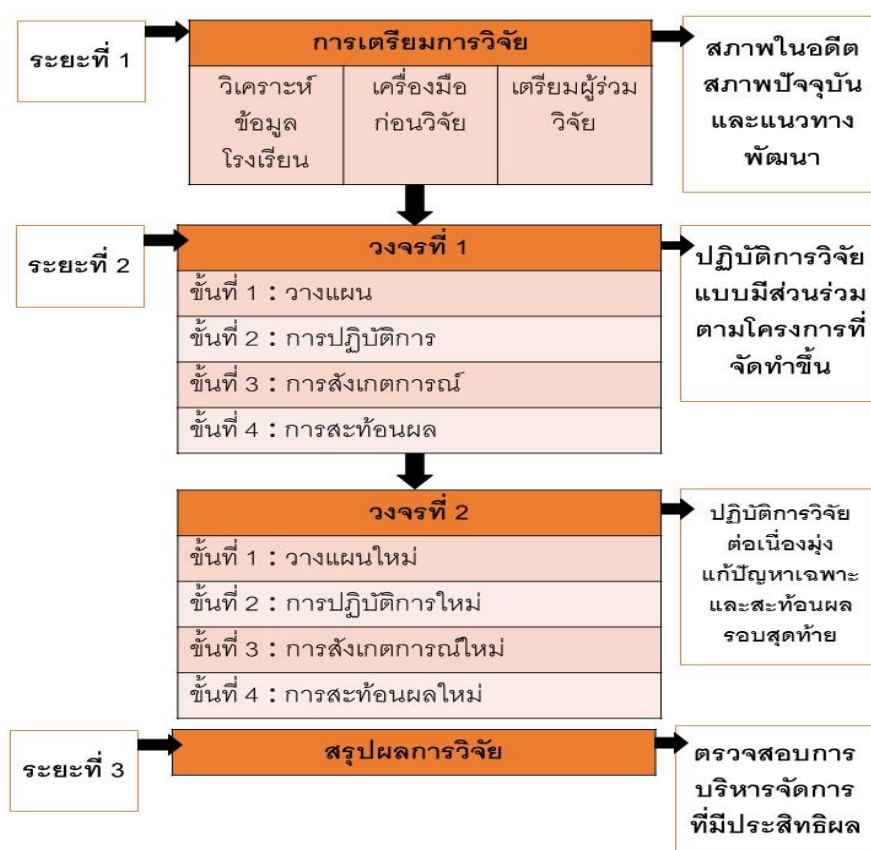
ชื่อเครื่องมือ	ลักษณะข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล	การนำไปใช้	การวิเคราะห์
ฉบับที่ 2 แบบฟอร์มบันทึก การประชุม	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ผู้วิจัยบันทึก การประชุม	ประชุมวิเคราะห์ สภาพในอดีต สภาพที่เป็นอยู่ ความต้องการและ แนวทางการพัฒนา และการประชุมต่าง ๆ ตลอดการวิจัย	วิเคราะห์เนื้อหา
ฉบับที่ 3 แบบประเมินก่อน- หลังการพัฒนา	-ข้อมูลเชิงปริมาณ -ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ผู้ร่วมวิจัย	1) เก็บข้อมูลก่อน- หลังการวิจัย 2) เปรียบเทียบ ข้อมูลก่อน-หลังการ วิจัย	- สถิติพื้นฐาน - ร้อยละของความ เปลี่ยนแปลง - วิเคราะห์เนื้อหา
ฉบับที่ 4 แบบประเมิน ปฏิบัติการตอบสนอง ของผู้เกี่ยวข้อง	ข้อมูลเชิงปริมาณ	1. ผู้ร่วมวิจัย 2. ผู้ปกครอง	เก็บข้อมูลเมื่อ สิ้นสุดการวิจัย ปฏิบัติการ	- สถิติพื้นฐาน ($\bar{X}$, S.D.)
ฉบับที่ 5 แบบประเมินทักษะ การปฏิบัติงาน	ข้อมูลเชิงปริมาณ	ผู้ร่วมวิจัย	ตรวจผลงานผู้ร่วม วิจัย (โครงการ, แผนการสอนและ คู่มือ)	- สถิติพื้นฐาน ($\bar{X}$, S.D.)
ฉบับที่ 6 แบบสังเกต พฤติกรรมผู้เรียน รายบุคคล	-ข้อมูลเชิงปริมาณ -ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ผู้ร่วมวิจัย	ผู้ร่วมวิจัยแต่ละชั้น เรียนทำหน้าที่ ประเมินผู้เรียน	- สถิติพื้นฐาน ($\bar{X}$, S.D.)

ภายหลังการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการตามวงจรที่ 1 สิ้นสุดลง คาดว่าจะพบอุปสรรค ปัญหาและความต้องการที่ควรปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้มีการดำเนินการวิจัยเป็นวงจรที่ 2 ซึ่งเน้นการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ได้ข้อมูลจากขั้นการสะท้อนผลเป็นหลักและการใช้วงจรที่ 2

ระยะที่ 3 การสรุปผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล ซึ่งหมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสองภาษาสกลนครด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และใช้การบูรณาการแนวคิดแบบเอฟเอ็มและเอลมาเป็นตัวสอดแทรก ดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้ร่วมวิจัย สามารถสรุปได้จากการประเมินตนเองของผู้ร่วมวิจัย ก่อนและหลังการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงด้วยค่าสถิติร้อยละ
 2. ปฏิกริยาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียวัดได้จากความพึงพอใจภายหลังการวิจัยปฏิบัติการจบลง โดยวิเคราะห์จากค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ $\bar{X}$, S.D. และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ($\bar{X} = 4.21$ ขึ้นไป)
 3. พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน วัดได้จากการประเมินที่เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's 5 Rating Scale) (Fisher อ้างถึงในชัชวาล เรื่องประพันธ์, 2539, หน้า 15)
- เป็นการประเมินของครูผู้ร่วมวิจัยแต่ละชั้นเรียนภายหลังการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมวงรอบที่ 2 ตามแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนรายบุคคล โดยวิเคราะห์จากค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ $\bar{X}$, S.D. และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือ $\bar{X} = 4.21$ ขึ้นไป วิธีดำเนินการวิจัยทั้งหมด สรุปได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพในอดีต สภาพที่เป็นอยู่ และแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสองภาษาสกลนคร โรงเรียนแห่งนี้เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรกในระดับก่อนเตรียม

อนุบาล และต่อมามีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น จึงได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนแห่งที่สอง ชื่อ โรงเรียนสองภาษา สกลนคร เพื่อรองรับการขยายจำนวนของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยครูชาวต่างชาติในทุกระดับชั้นเพื่อเป็นการปูพื้นฐานและเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาให้นักเรียน แล้วนำเอาแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเอลมา (ELMA) ในโรงเรียน โดยมีแนวโน้มการส่งนักเรียนเข้าเรียนในระดับอนุบาล (อายุ 3-5 ปี) และระดับประถมศึกษามากขึ้นในปีปัจจุบันรวม 270 คน

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสองวงรอบมีการสร้างและพัฒนาโครงการของผู้ร่วมวิจัยได้ 7 โครงการและนำไปปฏิบัติโดยใช้ทรัพยากรของโรงเรียน ทำให้ผู้ร่วมวิจัยสร้างผลงานที่เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละชั้นเรียนได้น้อย 3 แผน จัดทำคู่มือบ้านและผู้ปกครอง และจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนทุกห้องได้เหมาะสม มีการประเมินทักษะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี มีการปรับโครงการที่ให้ผลลัพธ์ไปปฏิบัติซ้ำในวงจรที่ 2 จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยประสิทธิผลการพัฒนาการบริหารจัดการ 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านความปฏิกิริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน การประเมินผลการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนสองภาษาสกลนครโดยใช้หลัก การบูรณาการแนวคิดการบริหารจัดการแบบเอฟเอ็มและเอลมา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมร่วมกัน พิจารณาทบทวนการดำเนินโครงการในวงรอบที่ 1 แล้ว เพื่อให้เกิดประสิทธิผลทั้ง 3 ด้าน ตาม กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ด้วยแนวทางที่มีความ เหมาะสมจึงดำเนินการต่อเนื่องในวงรอบที่ 2 ส่งผลให้โครงการกิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการแบบเอฟ เอ็มและเอลมาในโรงเรียนสองภาษาสกลนครเพื่อพัฒนาทักษะการคิดตั้งกล่าวข้างต้น ส่งผลให้ครูมีความรู้ความ เข้าใจ ทักษะการคิดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น การดำเนินการวิจัยครั้งนี้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดัชนีชี้วัด และ เป้าหมายตามที่กำหนดทุกประการ

3. การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล โดยการบูรณาการแนวคิดแบบเอฟเอ็มและเอลมาเป็นตัว สอดแทรก เพื่อให้เกิดประสิทธิผล 4 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านปฏิกิริยาตอบสนอง ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และผลการเปรียบเทียบการประเมินสมรรถนะครู ต่อการบริหารจัดการ จากการประเมินตนเองของผู้ร่วมวิจัยก่อนและหลังการวิจัย ตามกระบวนการวิจัย ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ใน 2 วงรอบนี้ เป็นการปรับปรุงแผนปฏิบัติการ สู่การพัฒนาสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ที่ว่า ภายหลังจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะทำให้การ บริหารจัดการโรงเรียนมีประสิทธิผลสูงและผู้ร่วมวิจัยมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น

จากผลการประเมินการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การศึกษาโรงเรียนสองภาษาสกลนครที่อาศัยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ดังกล่าวข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการ สถานศึกษาในโรงเรียนสองภาษาสกลนครมีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลใน โรงเรียนสองภาษาสกลนครที่เกิดขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสองภาษา : กรณีโรงเรียน สองภาษาสกลนคร อภิปรายการวิจัย ดังนี้

1. สภาพในอดีต สภาพที่เป็นอยู่ และแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสองภาษา สกลนคร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการกระตุ้นให้ครูร่วมมือกันนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติจนเห็นผลเชิงประจักษ์ โดย ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการเร่งสร้างวัฒนธรรมความสุขของสถานศึกษา โดยมีความเชื่อว่าวัฒนธรรมความสุข

จะต้องควบคู่ไปกับวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพ (จิณฉัตร ปะโคทัง, 2561) การทำที่วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทำให้คณะครูมีความรู้ความเข้าใจต่องานและต่อเพื่อนร่วมงานมากขึ้น มิมิตรไมตรี การยอมรับในข้อเด่นและข้อด้อยของเพื่อนร่วมงานมากขึ้น ทำให้งานในห้องเรียนเป็นไปได้อย่างราบรื่น และงานที่ครูต้องร่วมมือกันทำ หลังการวิจัยพบว่าการประสานงานและแบ่งงานที่ดีขึ้นอย่างมาก เนื่องจากครูได้ร่วมกันทำกิจกรรมอบรมทั้ง 6 โครงการ และได้เดินทางไปศึกษาดูงาน แนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสองภาษาสากลนครมีความชัดเจนมากขึ้น โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความร่วมมือกันแก้ปัญหาและอุปสรรค มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยใช้หลักการบูรณาการแนวทางการบริหารจัดการแบบเอพเอมและเอลมา บันดาลใจและกระตุ้นให้ทีมงานร่วมมือกันนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติจนเห็นผลเชิงประจักษ์ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประภาดา คนคล่อง (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี กล่าวว่า สิ่งที่ผู้วิจัยเห็นความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ การปรับเปลี่ยนตัวเองคือผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยที่ร่วมกันพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองมีภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งภาวะผู้นำนี้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตระหนักเห็นความสำคัญขององค์การ ร่วมกันพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงานจึงมีส่วนช่วยให้บุคลากรในองค์การเกิดศรัทธา เชื่อถือและเชื่อมั่นในศักยภาพยอมรับในตัวผู้นำยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน มองเห็นปัญหาขององค์การที่จะเกิดขึ้นร่วมกัน และมองเห็นโอกาสที่จะเกิดขึ้นหากมีการพัฒนาที่จะส่งประโยชน์สูงสุด

2. การพัฒนาสภาพแวดล้อม ทางโรงเรียนได้นำเอาผลการวิจัยไปปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นที่เพิ่มเครื่องเล่นให้แก่เด็กปฐมวัยมากขึ้น เพิ่มพื้นที่เวทีในการแสดงความสามารถ การจัดระเบียบที่จอดรถ และการจัดทำคู่มือบ้าน (Home Sweet Home) ทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่บ้านมากขึ้น และมีแนวทางคล้ายคลึงกับการเรียนการสอนที่โรงเรียนทำให้บุตรหลานมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (Lieberman and Hoody, 1998 cited in Hackenwerth, Shawn B. Randies, & M. Jeremy Tucker, 2009) ที่กล่าวว่า การให้อิสระแก่นักเรียนในการสำรวจสภาพแวดล้อมช่วยอำนวยความสะดวกในการพัฒนาทักษะการคิดระดับสูง

3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนสองภาษาสากลนคร โดยพิจารณาถึงประสิทธิผล 3 ด้าน ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

3.1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของผู้ร่วมวิจัยก่อนและหลังการดำเนินการวิจัย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการประเมิน “สมรรถนะครู” ต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล จากคะแนนการประเมินสมรรถนะครูซึ่งมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ก่อนการเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูมีคะแนนการประเมินตนเอง 88.08 คะแนน หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครูประเมินสมรรถนะตนเอง อยู่ในระดับ 99.00 คะแนน ซึ่งมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 10.92 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 12.54 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jeremy R. Phillips (2019) ที่กล่าวว่า เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี โรงเรียนต้องพัฒนาครูให้เป็นผู้นำเพื่อให้ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้

3.2 ด้านปฏิริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการประเมินปฏิริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายหลังที่ผู้วิจัยทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีปฏิริยาตอบสนองในการประเมินการพัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสองภาษาสากลนคร โดยภาพรวมเป็นไปในอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านผู้เรียน และ ด้านการบริหารจัดการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอน

สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางด้านจริยธรรม คุณธรรมให้นักเรียนได้ ครูผู้สอนดูแลนักเรียนและให้ความเป็นกันเอง และหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม ในขณะที่ด้านผู้เรียนหลังจากทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแล้วนักเรียนมีพัฒนาการสมวัยมากขึ้นทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา รวมถึงมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และกล้าแสดงออกทางภาษาอังกฤษ น่าจะเกิดจากการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากครูต่างชาติทุกวัน และมีการกระตุ้นจากครูประจำชั้นอยู่เสมอ ส่วนด้านการบริหารจัดการโรงเรียนสามารถสื่อสารกับผู้ปกครองเสมอ การบริหารจัดการในโรงเรียนมีความปลอดภัย และโรงเรียนมีพื้นที่สำหรับกิจกรรมนอกห้องเรียนให้นักเรียนอย่างเพียงพอ

3.3 ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สรุปได้ว่า แผนพัฒนาการบริหารจัดการที่ตรงตามสมมติฐานการวิจัย ที่ว่า ภายหลังการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงและผู้ร่วมวิจัยมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sandra Lyle (2018) ที่กล่าวว่า คุณสมบัติของครูและอาคารสถานที่พื้นฐานของโรงเรียนเป็นปัจจัยนำเข้าสำคัญที่ทำให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีและโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติในงานวิจัยนี้ได้มาจากรอบแนวคิดการวิเคราะห์พลังขับ (Force-Field Analysis) ของ Kurt Lewin (Lunenburg & Ornstein, 2021) ที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับพลังขับที่นำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และแนวทางเอาชนะสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลงในบริบทเฉพาะ ซึ่งจากผลการวิจัยวิจัยที่สรุปหลากหลายประเด็นข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอตามกรอบแนวคิดการวิเคราะห์พลังขับ (Force-Field Analysis) ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

1. ในกรณีของการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังให้เกิดขึ้นมี 2 ประการ คือ 1) ความคาดหวังให้ผู้ร่วมวิจัยได้นำเอาแนวการพัฒนาที่ร่วมกันกำหนดไปสู่การปฏิบัติใน 3 ระยะ คือ ก่อนและหลังการปฏิบัติในวงจรที่ 1 และหลังการปฏิบัติในวงจรที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นโดยพิจารณาจากการบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดัชนีชี้วัด และเป้าหมายตามที่กำหนดทุกประการและ 2) การเปลี่ยนแปลงในบริบทเฉพาะ คือ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการแนวคิดแบบเอฟเอมและเอลมาเป็นตัวสอดแทรก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ 4 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านปฏิกิริยาตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และผลการเปรียบเทียบการประเมินสมรรถนะครูต่อการบริหารจัดการ จากการประเมินตนเองของผู้ร่วมวิจัยก่อนและหลังการวิจัย

2. ในกรณีของพลังขับที่นำมาใช้จนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่คาดหวังทั้งสองประการนั้นเป็นพลังขับที่งานวิจัยนี้เรียกว่า “ห้าพลังขับที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสองภาษา” ประกอบด้วย “สองพลังขับหลัก” และ “สามพลังขับเสริม” ดังนี้

สองพลังขับหลัก

1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีลักษณะสำคัญคือผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการวิจัยกับผู้ร่วมวิจัยในลักษณะเป็นการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ที่ต่างมีสถานะที่เท่าเทียมกัน (Equally) ในการวางแผน (Planning) ปฏิบัติ (Acting) สังเกต (Observing) และสะท้อนผล (Reflecting) ในลักษณะที่เป็นวงจรแบบเกลียวสว่าน (Spiral Cycle)

2. โครงการกิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการแบบเอฟเอ็มและเอลม่าในโรงเรียนสองภาษา สกลนครเพื่อพัฒนาทักษะการคิด ที่เกิดจากการระดมสมองของผู้ร่วมวิจัยกับแนวการพัฒนาเชิงทฤษฎีจากผล การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัย ตามหลักการ “รับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ร่วมวิจัยทุกคน” และตาม จรรยาบรรณ “มีการปรึกษาหารือร่วมกันและข้อเสนอแนะได้รับการเห็นชอบจากทุกฝ่าย”

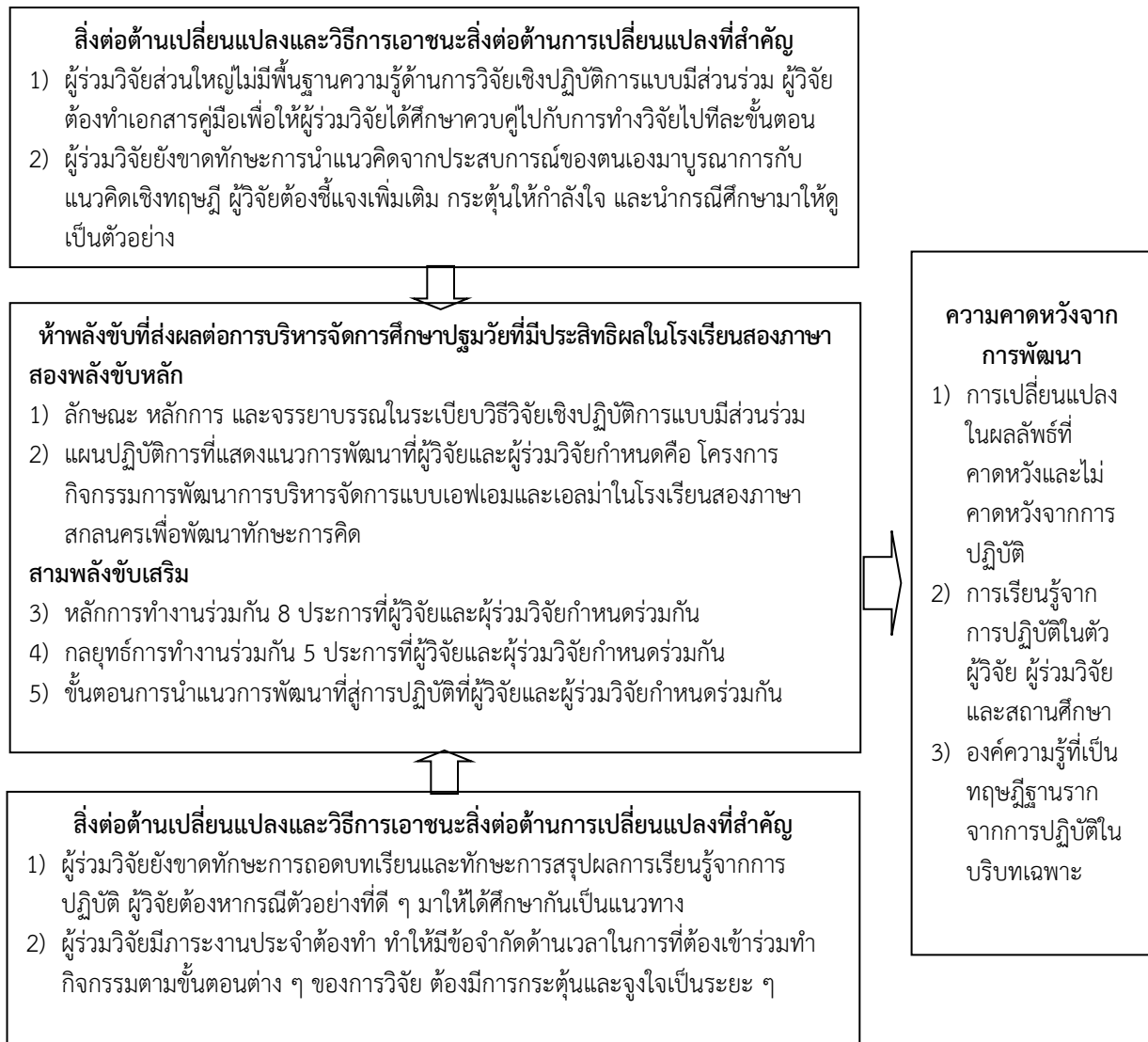
สามพลังขับเคลื่อน

1. หลักการทำงานร่วมกัน 8 ประการ คือ (1) ยึดถือทีมเป็นสำคัญ (2) ชี้แจงบทบาท หน้าที่และความ รับผิดชอบให้ชัดเจน (3) ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน (4) มีการสื่อสารกัน (5) มีการตัดสินใจร่วมกัน (6) สร้างความ ไว้วางใจและทำความรู้จักกันให้ดีขึ้น (7) การยอมรับความแตกต่างความหลากหลาย และ (8) ตรวจสอบและ ปรับปรุงกระบวนการทำงานเป็นทีมและแนวทางปฏิบัติ

2. กลยุทธ์การทำงานร่วมกัน 5 ประการ คือ (1) มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน (2) พัฒนาความหลากหลาย ภายในทีม (3) แก้ปัญหาเป็นกลุ่ม (4) เสริมสร้างพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน และ (5) ฝึกฝนการคิด ขึ้นตอนการนำแนวการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน คือ (1) ทำความเข้าใจในแนวการพัฒนาอย่างลึกซึ้ง (2) นำ แนวการพัฒนาสู่การปฏิบัติในรายวิชาที่สอนหรือในงานที่ทำ (3) นำผลการปฏิบัติของแต่ละบุคคลมาอภิปราย ร่วมกันในกลุ่มทุกระยะ 15 วัน (4) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการในระยะสิ้นสุดการพัฒนาของแต่ละวงจร และ (5) สรุปผลและเขียนรายงานผลการดำเนินงาน

3. ในกรณีสิ่งต่อต้านเปลี่ยนแปลงและวิธีการเอาชนะสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ 1) ผู้ร่วม วิจัยส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานความรู้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยต้องทำเอกสารคู่มือเพื่อให้ผู้ร่วม วิจัยได้ศึกษาควบคู่ไปกับการทำงานวิจัยไปทีละขั้นตอน 2) ผู้ร่วมวิจัยยังขาดทักษะการนำแนวคิดจาก ประสบการณ์ของตนเองมาบูรณาการกับแนวคิดเชิงทฤษฎี ผู้วิจัยต้องชี้แจงเพิ่มเติม กระตุ้นให้กำลังใจ และนำ กรณีศึกษามาให้ดูเป็นตัวอย่าง 3) ผู้ร่วมวิจัยยังขาดทักษะการถอดบทเรียนและทักษะการสรุปผลการเรียนรู้ จากการปฏิบัติ ผู้วิจัยต้องหากรณีตัวอย่างที่ดี ๆ มาให้ได้ศึกษากันเป็นแนวทาง และ 4) ผู้ร่วมวิจัยมีการะงาน ประจำต้องทำ จึงทำให้มีข้อจำกัดด้านเวลาในการที่ต้องเข้าร่วมทำกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย ต้องมีการกระตุ้นและจูงใจเป็นระยะ ๆ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น แสดงเป็นโมเดลต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสองภาษา ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้ที่เป็นทฤษฎีฐานรากจากการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสองภาษาสกลนคร ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสองภาษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม สามารถนำมาออกแบบพัฒนาในโรงเรียนที่มีบริบททางการศึกษาใกล้เคียงกันได้
2. ควรมีการพัฒนาการดำเนินงานผลการวิจัยอย่างมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน ให้การสนับสนุน ให้ขวัญกำลังใจ รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาส

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ใช้แนวคิดการบริหารจัดการเอพแอมและเอลมาในระดับเครือข่ายคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสองภาษา เพื่อการค้นหาคำตอบจากความรู้จากการปฏิบัติและพัฒนาการบริหารจัดการในระดับที่กว้างขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบเอเฟมและเอลมาในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นการต่อยอดและประเมินว่าแนวคิดทั้งสองนี้สามารถใช้ได้ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นได้หรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.
- เขตราชเทวี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ศิริ จุฬินทิพา นพคุณ. (2560). *การสอนแบบมอนเทสซอรีให้กับนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต: อดีต ปัจจุบัน อนาคต*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ชัชวาล เรืองประพันธ์. (2539). *สถิติพื้นฐาน*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ชาย โพธิ์สีดา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิต ธรรมออฟเซ็ท.
- ประภาดา คนคล่อง. (2560). *การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณีโรงเรียน อนุบาลคำชะอี*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมยศ นาวิการ. (2555). *การบริหารตามสถานการณ์*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อรุณ รักธรรม. (2557). *หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อารียา สตาร์ตัน. (2556). *การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงาน*
- Coghlan, D. & Brannick, T. (2007). *Doing action research in your own organization*. 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J.W. (2008). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. 3rd ed. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Guskey, T. R.. (1999). *Evaluating Professional Development*. California: Sage Publications.
- Hoody, L. L. & Lieberman, G. A. (1998). *Closing the Achievement Gap: Using the Environment as an Integrating Context for Learning*. California: Science Wizards.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2005). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. New York: McGraw- Hill.
- James, E.A., Milenkiewicz, M.T., & Bucknam, A. (2008). *Participatory action research for educational leadership: Using data-driven decision making to improve schools*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. (2021). *Educational Administration: Concepts and Practices*. (7th edition). English: Wadsworth Publishing.
- Lyle, S. (2018). *The Relative Contribution of Transformational Leadership, Socioeconomic Status, and Years of Principal Experience on Overall School Effectiveness*. Alabama: University of Alabama at Birmingham.

Phillips, J. R. (2019) *A Teacher's Perspective: Valued Leadership Behaviors as Related to Preferences in School Culture and Professional Motivation*. Missouri: Lindenwood University.